

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2016/17:3121

av **Daniel Bäckström m.fl. (C)**

Försvar

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den civila försvarsplaneringen än mer ska betona civil beredskap för icke-militära kriser såsom översvämningar, stormar och bränder och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att frågan om livsmedelsförsörjningen blir en viktig parameter i civilförsvarsplaneringen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att räddningstjänsten, särskilt deltidskåreerna, ges bättre förutsättningar att rädda liv, ge trygghet och finnas i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att utveckla ett incitamentssystem för arbetsgivare och egenföretagare som har anställt hemvärnssoldater och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa tydliga strategier och tillvägagångssätt gällande rekrytering av officerare och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett samordnat myndighetsansvar gällande livsmedelsförsörjning även sträcker sig bortom tre veckor och tillkännager detta för regeringen.

Försvarsuppgörelsen

Centerpartiet deltog aktivt i den breda försvarsuppgörelse som under våren 2015 träffades tillsammans med Moderaterna, Kristdemokraterna, Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Centerpartiet bidrog till att Försvarsmakten tilldelas mer resurser samt att viktiga första steg tas mot en stärkt försvarsförmåga. I och med försvarsbeslutet höjdes försvarsanslagen till 10,2 miljarder, utöver tidigare anslag. Det försämrade omvärldsläget kräver ökad försvarsförmåga. Det är bra för Sverige och försvaret att vi

har en bred och långsiktig överenskommelse som skjuter till resurser. Nu tas viktiga gemensamma steg för att långsiktigt stärka den svenska försvarsförmågan.

I den försvarsöverenskommelse som slöts våren 2015 beskrivs vikten av att stärka den civila försvarsförmågan. I överenskommelsen pekas värnandet av civilbefolkningen, säkerställande av de viktigaste samhällsfunktionerna och bidrag till Försvarsmaktens förmåga vid förhöjd beredskap ut som de viktigaste delarna i det civila försvaret. I och med det försvarsbeslut som riksdagen fattade förra året återupptas nu det civila försvaret och dess planering. I och med att det civila försvaret inte är en egen organisation är det av största vikt att samordning och samarbete blir ledstjärnor i det kommande planeringsarbetet. Centerpartiet menar att detta arbete inte bara bör fokusera på beredskapsarbete i form av stöd till Försvarsmakten utan också fokusera på beredskapsarbetet för icke-militära kriser såsom stormar och bränder.

I överenskommelsen verkade Centerpartiet särskilt för att Försvarsmaktens vinterförmåga ska säkerställas och att det inte ska ske några förbandsnedläggningar, eftersom vi vill se en ökad försvarsförmåga i hela landet. I överenskommelsen slogs även fast att en utredning skulle tillsättas för att se över konsekvenserna av olika former av samarbeten och medlemskap, en fråga som Centerpartiet har drivit under en längre tid. Centerpartiet beklagar att den utredningen inte får mandat att på djupet analysera konsekvenserna av ett Nato-medlemskap.

Försvarets personalförsörjning

Personalförsörjningen är en fråga som måste fungera för att garantera ett effektivt försvar av hela Sverige. Särskilt förtida avgångar inom existerande personalstyrka är en utmaning som måste hanteras framöver. Därtill måste rekryteringen av tidvis tjänstgörande personal förbättras. Det behövs effektfulla incitament som gör det intressant för arbetsgivare, som exempelvis ett småföretag, att anställa någon som är knuten med kontrakt till Försvarsmakten. En säkerställning av resurser och personalförsörjning ger en högre operativ förmåga. I samband med försvarsuppgörelsen tillsattes en utredning för hur arbetet med att garantera en välfungerande personalförsörjning ska kunna stärkas. Slutsatserna i denna utredning måste nu analyseras.

Rekrytering officerare

Personalförsörjningen av officerare och den snabbt sluttande negativa kurva som ånyo aktualiserades vid antagningen nu i sommar till FHS officersprogram har lett till att för få börjar utbildningen till hösten. För att snabbt och anpassningsbart kunna både växa och skifta inriktningar behövs en redundans i officersförsörjningen vilket saknas i dagsläget. Det är i dagsläget fler som pensioneras årligen än som utbildas till officerare och dessutom tillkommer ytterligare ca 10 % spontanavgångar. För att möta detta krävs det att det finns tydliga strategier och tillvägagångssätt i Försvarsmakten.

Totalförsvarsplanering

Sverige är inte opåverkat när våra baltiska grannar känner sig allt mer utsatta och den militära aktiviteten i Östersjön ökar. Centerpartiet vill att den svenska försvarsförmågan ska stärkas. Detta innebär bland annat att försvaret ska finnas i hela landet och att försvaret ska vara tränat för att kunna agera i alla väderförhållanden som finns i vårt land och där vi gör insatser. Centerpartiet har varit med och stärkt försvarets resurser rejält de kommande åren, men mer kommer troligen behövas.

Försvarsmaktens uppdrag är att försvara Sverige. Hela Sverige. Det ställer stora krav på en flexibel och rörlig organisation. Försvarsmaktens samordning och samarbete med andra delar av samhällsskyddande myndigheter och organisationer är också av största vikt. Det svenska totalförsvaret måste stärkas och däri är civilförsvaret en viktig pusselbit. Det handlar om allt från att stärka till Försvarsmakten närstående organisationer till att säkerställa att vi har en bra räddningstjänst och beredskapsplanering runt om i landet. Det civila försvaret består inte av en myndighet utan av många statliga, regionala och lokala aktörer som tillsammans skapar den svenska civila försvarsförmågan.

Icke-linjär krigföring

I ett mer osäkert säkerhetspolitiskt läge är även icke-linjär krigföring central, exempelvis propaganda. Det är viktigt att identifiera, neutralisera samt visa resiliens mot påverknings- och propagandakampanjer. Kampanjerna utgör ett brett spektrum och kan användas såväl i fredstid som i krig. Hanteringen av dessa måste kunna ske av berörda myndigheter och aktörer, även vid förhöjd beredskap likväl som fredstida förhållanden. Detta för att kunna skydda vitala system från angrepp. För att kunna göra det på ett fullgott sätt krävs det också att kunna genomföra aktiva operationer i cybermiljön. Den svenska försvarsförmågan är beroende av en god försvarsunderrättelseförmåga.

Hemvärnet

En viktig del i Försvarsmaktens flexibla och rörliga organisation är ett väl utbildat och ändamålsenligt utrustat hemvärn. De nationella skyddsstyrkorna är en viktig del av samhällets krisberedskap och bidrar samtidigt med ökad folkförankring till Försvarsmaktens verksamhet. Centerpartiet anser att behovet av folkförankring är en förutsättning för att kunna ha militär förmåga i hela Sverige. Det är också ett sätt att utveckla hemvärnet på lång sikt. En ökad satsning på hemvärnet är viktigt för att öka den operativa försvarsförmågan i hela landet. I och med denna utveckling är det samtidigt viktigt att prioritera tillgången till grundläggande materiel för hemvärnet. I dagsläget har hemvärnssoldaterna inte tillgång till den mest grundläggande personliga materiel, så som skyddsvästar, vilket är något samtliga bör ha tillgång till.

Vidare är det viktigt att skapa möjligheter för ett incitamentssystem för arbetsgivare och egenföretagare som har anställt hemvärnssoldater. Det finns en oro bland arbetstagare att förlora jobb samt behöva gå ner i lön/timmar för att kunna kombinera hemvärnet med det dagliga arbetet.

Hemvärnet som idé ska finnas över hela landet där skyddsobjekten och människorna finns och utveckla ett stöd till samhället. Den demografiska utmaning för hemvärnsrekrytering i flera områden runt om i Sverige som nu har uppstått på grund av urbaniseringens effekter är därför oroväckande. Även här behöver det skapas ett incitamentssystem för att säkerställa personalförsörjningen i alla Sveriges områden.

Livsmedelsförsörjning

Sverige är i mycket hög grad ett importberoende land. Den låga självförsörjningsgraden riskerar bli en säkerhetsrisk vid många olika slags kriser, både militära och icke-militära. Även klimatförändringarna har effekt på livsmedelsproduktionen internationellt och nationellt. Det är angeläget att Sverige har en beredskap för att hantera krisers påverkan på inhemsk produktion av livsmedel och tillgång till dricksvatten. Samtidigt har resurser för både det civila försvaret och Försvarmakten tagits ur drift. De så kallade livsmedelslagren har avvecklats. Under höjd beredskap är det angeläget att livsmedelsförsörjningen samt även transporter är tryggade för både samhället i stort och Försvarmakten. För Centerpartiet är det angeläget att frågan om livsmedelsförsörjning blir en viktig parameter i civilförvarsplaneringen. Det är viktigt att vi har en långsiktig och trygg livsmedelsförsörjning som även sträcker sig bortom 3 veckor och det bör vara ett samordnat myndighetsansvar som säkerställer detta.

Frivilligorganisationerna

Försvarsberedningen har pekat på att de frivilliga försvarsorganisationerna fyller en viktig samhällsfunktion och att de tillhandahåller nödvändig förmåga och kompetens samt är väsentliga för folkförankring. Centerpartiet anser att det är viktigt att långsiktigt säkerställa de frivilliga försvarsorganisationernas möjlighet att bidra till totalförsvaret och därmed även till samhällets krisberedskap. De frivilliga försvarsorganisationerna har många viktiga uppgifter. Försvarsberedningen har pekat på att de frivilliga försvarsorganisationerna bidrar på ett värdefullt sätt till hemvärnet med de nationella skyddsstyrkorna och menar att det bör övervägas att utöka de frivilliga försvarsorganisationernas bidrag även i andra krigsförband. Centerpartiet vill se över möjligheterna för att stödet till de frivilliga försvarsorganisationerna kan öka, med betoning på nationella uppgifter vid höjd beredskap.

Räddningstjänsten

Räddningstjänsten är en viktig samhällsfunktion. Att vi i vår vardag ska kunna känna trygghet i att ambulansen, brandkåren och övriga räddningstjänsten fungerar och kan bistå i en nödsituation är av största vikt. För att dessa organisationer ska fungera krävs det väl utbildad personal som är tillgänglig i hela landet. Rekrytering till dessa tjänster måste fungera på ett bra sätt. Därför är det av stor vikt att det finns tillräckliga möjligheter att rekrytera personal till bland annat brandförsvaret. Frågor om utbildning, arbetsvillkor, personalförsörjning och resursallokering utgör väsentliga delar.

Deltidsbrandmän bör inte lida ekonomisk skada i händelse av utryckning vid arbetslöshet. Centerpartiet anser det angeläget att se över möjligheterna att räddningstjänsten, särskilt deltidskåren, ges bättre förutsättningar att rädda liv, ge trygghet och finnas i hela landet.

Svensk räddningstjänst består till 2/3 av deltidsanställd personal som rekryterats från andra arbetsgivare i kommunerna, både offentliga och privata. Ofta är det så i små orter att en eller ett par huvudarbetsgivare utgör merparten av rekryteringsunderlaget. De arbetsgivare som utgör huvudparten tar ett stort ansvar för en fungerande räddningstjänst i Sverige samtidigt som de riskerar företagets konkurrenskraft då brandmän vid larm tvingas lämna arbetet. Även här måste ett incitamentssystem för arbetsgivare och egenföretagare skapas.

Under våren har det skett tre allvarliga olyckor med dödlig utgång för brandmän vid trafikolyckor. Det är oacceptabelt. Det måste ske undersökningar av rutiner och framtagning av nya säkerhetsföreskrifter för att förhindra dessa tragiska utgångar.

Daniel Bäckström (C)

Kerstin Lundgren (C)

Johan Hedin (C)

Staffan Danielsson (C)

Ola Johansson (C)

Peter Helander (C)

Per-Ingvar Johnsson (C)

Anders Åkesson (C)